

Bytí a co „jest“

Karl Jaspers napsal hned na začátku prvního dílu své „Philosophie“ tuto větu: „Im gegenwärtigen Philosophieren handelt es sich wie von je her um das Sein.“ Napsal to v roce 1932, ale podle něho to platí pro filosofování „von je her“, tedy odevždy. Je to tedy takříkajíc „věčné téma“ či lépe trvalé téma každé opravdové filosofie. Jaspers by tedy rozhodně nesouhlasil s těmi, kdo jsou přesvědčeni, že to je jen otázka jazyka, tedy některých jazyků. Ovšem co se míní tím německým slovem „Sein“? Co se míní latinským „esse“? A co tím starořeckým „*einai*“? A jak tedy správně rozumět českým slovům „býti“ a „bytí“? Pochopitelně musíme pamatovat, jaký je jazykový úzus, ale ten nám nikdy nemůže nic vyřešit, protože může být vadný. Ta nejasnost je nepochybně velmi stará – věděl o ní přinejmenším už Aristotelés (toho slova „se užívá různě“, *polakos*). Musíme proto nejprve od sebe odlišit a přímo oddělit takové užití slova „jest“, které se zcela zřetelně vůbec nezabývá významem toho slova, ale užívá ho jen pomocně, bez důrazu, jakoby jen povrchně a formálně. Podržíme-li však plný smysl tohoto problému, budeme se muset tázat, o čem vlastně mluvíme (a nač vlastně myslíme, co vlastně míníme), když se chceme plně soustředit na ono „jest“, na jeho povahu a na povahu toho, o čem říkáme (a soudíme), že „jest“. Tradiční oddělení „essence“ a „existence“ nám nemůže postačit, protože nevíme, jak chápat ono „esse“, a už vůbec nemáme za to, že se slovem „existere“ a „existence“ něco (cokoli) být aspoň trochu vyjasňuje. (Existence bývá někdy chápána jako faktický výskyt; ale co to je „výskyt“?) A že by filosofii šlo vždycky jen o to, co „jest“, tj. co je „jsoucí“, tedy „jsoucno“? Tak tomu nebylo snad nikdy, ani u těch výjimečných filosofů, kteří „jsoucí“ jednoznačně a naprosto redukovali na předmětně dané (neboli věcně dané, dané jako věc, tedy „reálné“).

(Písek, 170927-4.)